

V Bruseli 25. novembra 2019
(OR. en)

14459/19

DEVGEN 215
GENDER 56
SUSTDEV 167
SOC 769
ONU 131
ACP 138
RELEX 1092
COHAFA 101
COHOM 123

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	25. novembra 2019
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	13993/19
Predmet:	Vykonávanie akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2018: Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ – závery Rady (25. novembra 2019)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o vykonávaní akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2018: Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ, v znení, ktoré Rada prijala na svojom 3732. zasadnutí 25. novembra 2019.

Závery Rady o vykonávaní akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2018:

Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ

1. Rada konštatuje, že v roku 2018 sa v globálnom meradle dosiahol ďalší významný pokrok, pokiaľ ide o rodovú rovnosť a posilňovanie postavenia dievčat a žien. Viaceré krajiny prijali alebo sú pripravené prijať zákony zamerané na rovnosť a boj proti diskriminácii, zvýšili rodové rozpočtovanie a zlepšili kvalitu postupov v oblasti podávania správ a transparentnosti. Situácia dievčat a žien sa preukázateľne zlepšuje, pričom sa znižuje počet prípadov detských, skorých a nútených sobášov, zlepšuje sa sociálne začlenenie a zvyšuje účasť na politickom, hospodárskom a verejnom živote. Napriek všetkým týmto zlepšeniam však o žiadnej krajine na svete ešte nemožno povedať, že je na ceste k dosiahnutiu rodovej rovnosti do roku 2030. Rada je znepokojená tým, že podľa odhadov by pri súčasnom tempe zlepšovania situácie odstránenie globálnych rodových rozdielov trvalo 108 rokov¹. V mnohých častiach sveta ženy a dievčatá nemôžu plne požívať všetky ľudské práva, pričom organizácie občianskej spoločnosti vrátane organizácií pre práva žien čelia čoraz väčším výzvam v rámci globálneho zmenšovania demokratického priestoru. Okrem toho rodovú nerovnosť ešte zhoršujú dlhotrvajúce konflikty, vplyv zmeny klímy, prírodné katastrofy a nútené vysídľovanie.
2. Je naliehavo potrebné oveľa dôkladnejšie, rýchlejšie a ambicióznejšie reagovať na globálnej, regionálnej a miestnej úrovni, aby sa splnili ciele Agendy 2030 v oblasti udržateľného rozvoja, ako aj čiastkové ciele súvisiace s rodovou rovnosťou. Rada preto opätovne potvrdzuje plné a neochvejné odhodlanie EÚ a členských štátov do roku 2030 dosiahnuť 17 cieľov udržateľného rozvoja vrátane podpory plného požívania všetkých ľudských práv zo strany žien a dievčat, rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien a dievčat ako priority vo všetkých oblastiach politiky a činnosti. Ide o všeobecnú prioritu EÚ, pričom akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť je kľúčovým nástrojom, ktorý má prispieť k dosiahnutiu týchto cieľov zosúladením úsilia inštitúcií EÚ a členských štátov v tomto smere. Musí sa urýchliť pokrok a doterajšie úspechy sa musia zachovať a musí sa zabrániť zhoršeniu alebo zvráteniu vývoja.

¹ Ako sa uvádza v správe Svetového ekonomického fóra (SEF) o globálnych rodových rozdieloch z roku 2018.

3. Rada pripomína svoje závery z 26. novembra 2018 o vykonávaní akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2017: Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ a opätovne zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť strategické a účinné vykonávanie akčného plánu prostredníctvom monitorovania, hodnotenia, podávania správ a prijímania následných opatrení vo všetkých vonkajších vzťahoch EÚ.
4. Rada pripomína aj svoje závery z 10. decembra 2018 o ženách, mieri a bezpečnosti a opätovne zdôrazňuje záväzok EÚ k úplnému vykonávaniu rezolúcie BR OSN č. 1325 a nadväzujúcich rezolúcií. Rada zdôrazňuje význam plnej a zmysluplnej účasti žien na predchádzaní konfliktom, budovaní mieru a riešení konfliktov, ako aj na budovaní odolnosti miestnych komunít. Rada opätovne potvrdzuje záväzok EÚ a jej členských štátov zabezpečiť, aby sa pred konfliktom, počas neho i po ňom vždy dodržiavali a presadzovali práva, akcieschopnosť a ochrana žien a dievčat. Rada znova zdôrazňuje svoj záväzok vo vzťahu k novému strategickému prístupu EÚ k otázke žien, mieru a bezpečnosti, v ktorom sa zdôrazňuje, že v súlade s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj, jej cieľmi udržateľného rozvoja a s Európskym konsenzom o rozvoji sú na dosiahnutie udržateľného a trvalého mieru a bezpečnosti ako neoddeliteľných zložiek ľudských práv a udržateľného rozvoja potrebné konkrétne záväzky a opatrenia, ako aj zapájanie žien a dievčat, posilňovanie ich postavenia, ich ochrana a podpora.
5. Rada víta neustály pokrok, ktorý sa dosahuje pri vykonávaní akčného plánu pre rodovú rovnosť II, ako sa uvádza v správe o vykonávaní za rok 2018. Rada naliehavo vyzýva Komisiu, vysokého predstaviteľa a členské štáty, aby ďalej zvyšovali podporu rodovej rovnosti, plného požívania ľudských práv všetkými ženami a dievčatami a posilnenia ich postavenia na celom svete a aby zohrávali kľúčovú a čoraz významnejšiu úlohu pri zefektívňovaní a využívaní zdrojov na tento účel.

6. Rada s uspokojením berie na vedomie zvýšený dôraz EÚ na rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien, ako sa uvádza v správe o vykonávaní za rok 2018, najmä v oblasti hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv vrátane podnikania a ľudských práv; častejšie využívanie rodovej analýzy pri navrhovaní a tvorbe projektov; ďalší pokrok pri dosahovaní zmeny v inštitucionálnej kultúre; lepšiu súdržnosť a koordináciu medzi inštitúciami EÚ navzájom a medzi týmito inštitúciami a členskými štátmi EÚ; lepšie začlenenie rodovej rovnosti a ľudskoprávných aspektov do tematických a politických dialógov; ako aj posilnenie úlohy pri zvyšovaní zodpovednosti v humanitárnom systéme s cieľom riešiť rodovo motivované násilie. Víta tiež vyššiu dôležitosť a viditeľnosť, ktorú EÚ teraz prisudzuje otázkam rodovej rovnosti na príslušných medzinárodných fórach vrátane Komisie OSN pre postavenie žien.
7. Rada zdôrazňuje doterajšie úspechy, no zároveň konštatuje, že v rámci tematických priorít a medzi rôznymi aktérmi EÚ sa dosiahol nerovnomerný pokrok. Zostáva ešte vykonať veľa práce, čo si bude vyžadovať ďalšie spoločné úsilie Komisie, vysokého predstaviteľa a všetkých členských štátov, aby sa v plnej miere vykonávala politika EÚ v oblasti rodovej rovnosti vo vonkajších vzťahoch a aby sa dosiahli minimálne výkonnostné normy stanovené v akčnom pláne pre rodovú rovnosť (2016 – 2020).
8. Rada s veľkým znepokojením konštatuje, že napriek pokroku, ktorý sa doteraz dosiahol, bude pri súčasnom tempe ťažké do roku 2020 dosiahnuť cieľ tohto akčného plánu, podľa ktorého má 85 % všetkých nových činností prispievať k rodovej rovnosti a posilneniu postavenia žien, a to buď výrazne (R-ukazovateľ 1), alebo hlavne (R-ukazovateľ 2)². Rada v tejto súvislosti so znepokojením berie na vedomie najnovšie odhady, podľa ktorých je cieľ udržateľného rozvoja č. 5 naďalej výrazne podfinancovaný. Rada preto dôrazne nabáda všetkých aktérov, aby spojili sily v záujme urýchlenia dosiahnutia tohto cieľa. V tejto súvislosti Rada pripomína Komisii, vysokému predstaviteľovi a členským štátom, že ciele v oblasti rodovej rovnosti je potrebné zahrnúť vo všetkých situáciách, keď je to možné, a pokiaľ ich zahrnúť nemožno, je potrebné poskytnúť odôvodnenie³. Pripomína tiež, že ambiciózne ciele v oblasti rodovej rovnosti by mali zahŕňať aj ďalšie rozmery, ako sú vek a zdravotné postihnutie, aby sa zabezpečil pozitívny súhrnný vplyv.

² Podľa Výboru pre rozvojovú pomoc (DAC) Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD).

³ V takýchto prípadoch má činnosť v rámci ukazovateľa pre rodovú rovnosť („R0“) bodové hodnotenie „0“.

9. EÚ sa naďalej usiluje o presadzovanie, ochranu a napĺňanie všetkých ľudských práv a o úplné a účinné vykonávanie Pekinskej akčnej platformy a akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov konferencií venovaných ich preskúmaniu a v tejto súvislosti tiež naďalej podporuje sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP). Vzhľadom na uvedené Rada opätovne potvrdzuje záväzok EÚ presadzovať, chrániť a uplatňovať právo každého jednotlivca na úplnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s jeho sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím a slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násilia. EÚ zároveň zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a dostupným komplexným informáciám o sexuálnom a reprodukčnom zdraví, vzdelávaniu vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a zdravotnej starostlivosti. Rada víta podávanie podrobných správ vrátane prílohy 5 k správe o vykonávaní, ktoré sa venujú činnosti EÚ v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv, ako sa uvádza v novom Európskom konsenze o rozvoji, a s potešením berie na vedomie zvýšenie financovania v tejto oblasti v roku 2018. Vzhľadom na nahlásené zníženie počtu nových intervencií však Rada nabáda Komisiu a členské štáty, aby v nadchádzajúcich rokoch zintenzívnili úsilie v tejto oblasti. V tejto súvislosti Rada pripomína záväzky prijaté v rámci Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji, ktorá tento rok oslavuje 25. výročie, a zdôrazňuje potrebu zlepšiť globálnu metodiku podávania správ. Rada okrem toho zdôrazňuje, že je dôležité naďalej mobilizovať ďalšie finančné prostriedky a podporovať zainteresované strany v tejto oblasti.
10. Rada víta zvýšený dôraz EÚ na boj proti všetkým formám diskriminácie a násilia v rámci širšieho fenoménu rodovej zraniteľnosti a rodovo motivovaného násilia, ktoré sú úzko prepojené s pretrvávajúcou nerovnosťou a všeobecnejšími útokmi na rodovú rovnosť a plné požívanie ľudských práv žien a dievčat, a ktoré zahŕňajú aj online, digitálne a kybernetické násilie. V tomto duchu Rada vyzýva Komisiu, vysokého predstaviteľa a všetky členské štáty, aby prispeli k úplnému a účinnému vykonávaniu Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW), ktorý tento rok oslavuje 40. výročie.

11. Rada tiež víta dôraz príslušných zainteresovaných strán v rámci rozvojovej spolupráce na riešenie zneužívania a obťažovania v humanitárnom kontexte a v situáciách súvisiacich s konfliktom. Zdôrazňuje, že je dôležité dodržiavať záväzky obsiahnuté v odporúčaní OECD/DAC o ukončení sexuálneho vykorisťovania, zneužívania a obťažovania v rámci rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci.
12. Rada okrem toho vyzýva všetkých aktérov EÚ vrátane členských štátov, aby naďalej pokračovali v úsilí o predchádzanie všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násillia vrátane násillia zo strany partnera, škodlivým praktikám, ako je mrzačenie ženských pohlavných orgánov a detské, skoré a nútené sobáše, násillia páchaného v mene cti, ako aj sexuálneho a rodovo motivovaného násillia v období konfliktov, obchodovania, sexuálneho vykorisťovania, zneužívania a obťažovania, online a kybernetického násillia a šikanovania, a aby proti všetkým týmto formám násillia bojovali a trestne ho stíhali. Rada v tomto kontexte zdôrazňuje, že je potrebné poskytovať pomoc obetiam, a pripomína záväzok EÚ predchádzať všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násillia vrátane násillia proti mužom a chlapcom, bojovať proti takýmto formám násillia a trestne ich stíhať, a to bez diskriminácie na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity obetí. Sexuálne a rodovo motivované násillie predstavuje príčinu i dôsledok rodovej nerovnosti. Osobitná pozornosť by sa mala venovať ženám a dievčatám, ktoré čelia viacerým a prekrývajúcim sa formám diskriminácie, vrátane migrantiek, utečieniek, ako aj vnútorne vysídlených osôb a žien a dievčat so zdravotným postihnutím.
13. V tejto súvislosti Rada s potešením berie na vedomie, že sa pokračuje vo vykonávaní iniciatívy EÚ a OSN s názvom Spotlight, ktorej cieľom je odstrániť násillie páchané na ženách a dievčatách na celom svete a v rámci ktorej sa v roku 2018 vyčlenilo 270 miliónov EUR na programy v Afrike a Latinskej Amerike. Rada tiež oceňuje silné líderstvo EÚ vo vzťahu k výzve na prijatie opatrení na ochranu pred rodovo motivovaným násillím v núdzových situáciách a k podpore poskytovanej obetiam sexuálneho a rodového násillia súvisiaceho s konfliktmi, okrem iného aj prostredníctvom práce dvoch laureátov Nobelovej ceny za mier za rok 2018 Nadje Muradovej a Dr. Denisa Mukwegeho. Rada v tejto súvislosti ďalej zdôrazňuje význam výsledku konferencie z Osla, ktorej témou bolo ukončenie sexuálneho a rodového násillia v humanitárnych krízach.

14. Rada zdôrazňuje, že rodová rovnosť je kľúčovým cieľom v každej fáze života a v prípade osôb všetkých vekových skupín v rámci rôznych fáz a zmien v ich živote. Môže ísť o začatie školskej dochádzky, zapojenie sa do trhu práce, tehotenstvo a starostlivosť o deti, manželstvo, ovdovenie či odchod do dôchodku.
15. Rada opätovne zdôrazňuje potrebu zapojiť mužov a chlapcov do skončovania so všetkými formami násilia voči ženám a dievčatám, ako aj do odstraňovania rodových nerovností, zvyšovať ich povedomie o dôsledkoch rodových nerovností a podporovať ich aktívnu a zmysluplnú úlohu pri podpore zmeny správania, riešení diskriminačných sociálnych noriem a boji proti rodovým stereotypom.
16. Rada zdôrazňuje, že Komisia, vysoký predstaviteľ a členské štáty musia naďalej výrazne zlepšovať systematické využívanie rodovej analýzy a konzistentné uplatňovanie rodového hľadiska, čo zahŕňa aj zber a využívanie údajov rozčlenených podľa pohlavia a veku a ukazovateľov zohľadňujúcich rodové hľadisko pri identifikácii, plánovaní, vykonávaní, monitorovaní a hodnotení všetkých procesov vonkajšej činnosti EÚ, a to aj v oblastiach, ako sú obchod, investície do infraštruktúry, investície súkromného sektora a programy kombinovaného financovania, iniciatívy týkajúce sa bezpečnosti a zmena klímy. Osobitná pozornosť by sa mala vo všetkých vonkajších činnostiach a medzinárodnej spolupráci venovať aj tematickým oblastiam, ktoré majú potenciálny rodový transformačný cieľ a obsah, ako aj skúmaniu a testovaniu inštitucionálnych, sociálnych a systémových noriem a vzorcov správania, ktoré sú základom rodovej nerovnosti, pretože majú zásadný význam pre dosiahnutie hlbšej zmeny. Toto úsilie by mal podporovať prístup k rozvoju založený na ľudských právach, a to aj úplnou integráciou rodovej rovnosti do súboru nástrojov pre „prístup založený na právach, ktorý zahŕňa všetky ľudské práva v záujme rozvojovej spolupráce EÚ“. Rada tiež zdôrazňuje význam ďalšieho posilňovania zmeny inštitucionálnej kultúry v záujme posilnenia rodovej rovnosti.

17. Rada zdôrazňuje význam úzkej spolupráce s občianskou spoločnosťou pri vykonávaní GAP II a v širšom zmysle pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja. Oceňuje kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú občianska spoločnosť, miestne organizácie žien a obhajcovia ľudských práv prostredníctvom aktívnej angažovanosti a konzultácií. V tejto súvislosti Rada vyzýva Komisiu, vysokého predstaviteľa a členské štáty, aby udržiavali a prehľbovali svoju spoluprácu a konzultácie s organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré sa usilujú o rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien a dievčat. Malo by sa to realizovať na všetkých úrovniach pri vykonávaní GAP II, a to aj v rámci rodovej analýzy, a počas programových a politických cyklov. Náležite by sa mala zohľadniť potreba zvýšenej bezpečnosti a ochrany žien, ženských organizácií a obhajkyň ľudských práv a potreba priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť. Pozornosť by sa mala venovať aj ženám a dievčatám, ktoré žijú vo vidieckych oblastiach.
18. S cieľom zabezpečiť úplné splnenie všetkých záväzkov EÚ v oblasti rodovej rovnosti vo vonkajších vzťahoch Rada nabáda Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby spolu s členskými štátmi pokračovali v komplexnej práci na vytvorení ambiciózneho programu pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien.
19. Vzhľadom na to, že v roku 2020 dosiahneme viacero významných míľnikov, napríklad 25. výročie prijatia Pekinskej deklarácie a akčnej platformy, 5. výročie stanovenia cieľov udržateľného rozvoja v rámci Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, 20. výročie prijatia rezolúcie BR OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti, ako aj obnovenie strategického záväzku EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2016 – 2019, a vzhľadom na navrhované pristúpenie EÚ k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor) Rada vyzýva všetkých aktérov, aby venovali osobitnú pozornosť zabezpečeniu súdržnosti medzi vnútornými a vonkajšími politikami a opatreniami EÚ.
20. V tejto súvislosti Rada víta začatie hodnotenia vykonávania GAP II a opätovne zdôrazňuje potrebu naďalej rozvíjať zjednodušené, používateľsky ústretové a kvalitatívne mechanizmy podávania správ. Rada vyzýva Komisiu, aby vychádzala zo zistení tohto hodnotenia s cieľom zabezpečiť udržateľnosť pokroku dosiahnutého v rámci GAP II a aby v roku 2020 zamerala svoje úsilie na nový akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť s vysokou úrovňou ambícií, integrácie a vykonávania vo všetkých oblastiach vonkajšej politiky.